

Andre skisse – kjerneelementer i geografi fellesfag vg1/vg2

Dette er en skisse til hva kjerneelementer kan være. Den viser hvor langt kjerneelementgruppen har kommet i arbeidet med å definere hva som er kjerneelementer i de ulike fagene.

Fagets kjerneelementer er det elevene må lære for å kunne mestre og anvende faget, det mest betydningsfulle faglige innholdet elevene skal arbeide med i opplæringen.

Kjerneelementene skal prege innholdet og progresjonen i læreplanene og bidra til at elevene over tid utvikler forståelse av innhold og sammenhenger i faget.

Fagets kjerneelementer består av sentrale begreper, metoder, tenkemåter, kunnskapsområder og uttrykksformer i faget.

Alle fag har metoder, tenkemåter, begreper, kunnskapsområder og uttrykksformer som er sentrale, men fordi fagene er ulike, er det viktig at de kommer til uttrykk på fagenes premisser og med forskjellig vektning av de ulike elementene der fagenes egenart krever det.

Meld. St. 28 (2015–2016)

Kjerneelementer i faget (faglige, punktvis, ev kort setning)	Sentralt innhold i kjerneelementene (innhold inkludert <u>begreper, metoder, tenkemåter, kunnskapsområder og uttrykksformer</u> i faget)
Syntese	Innebærer å forstå samspillet mellom natur og samfunn, og hvordan mennesker utnytter naturressurser for å skaffe seg et livsgrunnlag.
Geografisk variasjon	Innebærer å forstå årsaker til og konsekvenser av ulik utbredelse av geografiske fenomener i et globalt, nasjonalt og lokalt perspektiv.

Livsgrunnlag	Innebærer å forstå levekår i skjæringspunktet mellom natur og samfunn, og vurdere handlinger, systemer, hendelser, situasjoner og fenomener i lys av ressursgrunnlag.
Årsak-virkningsforhold	Innebærer å kunne vurdere ulikt kunnskapsinnhold ut i fra ulike årsak- og virkningsperspektiver. Det kan være årsakskjeder, at en årsak kan gi forskjellige virkninger eller at flere årsaker kan virke sammen.
Sammenhenger	Innebærer å kunne vurdere forbindelser mellom handlinger, hendelser, situasjoner, systemer og fenomener i lys av tid, rom, skala, struktur og aktør.
Stille spørsmål, formulere problemstillinger og utforske	Innebærer å kunne undre, gjennomføre undersøkelser og forstå hvordan kunnskap blir til, og at elever får uttrykke sin nysgjerrighet og være aktivt kunnskapsskapende.
Kildebruk og kildekritikk	Innebærer å kunne innhente og bruke informasjon fra flere og ulike typer kilder og kart, og kritisk vurdere kildenes pålitelighet, relevans, tendens og hensikt.

Bærekraftig utvikling	Innebærer hvordan mennesker dekker sine primærbehov og fordeler makt og ressurser. Globale, nasjonale og lokale, perspektiver på: • levekår og livsgrunnlag • fordeling og sosial ulikhet • ressursbruk og forvaltning • internasjonal handel og økonomi • demografi og bosettingsmønster
Progresjon/forventet læringsløp knyttet til kjerneelementene: Helhetlig forståelse i geografi utvikles gradvis, og samtlige kjerneelementer er viktige for alle trinn. Progresjonen vil uttrykkes på kompetansemålnivå, der forventninger om grad av kompleks forståelse knyttes til de spesifikke kunnskapsområdene	

Kort utdypende tekst om tverrfaglige tema i faget:

Hvilket innhold/perspektiver fra de tverrfaglige temaene mener kjerneelementgruppa er sentrale i faget? De tre tverrfaglige temaene er:

- bærekraftig utvikling
- demokrati og medborgerskap
- folkehelse og livsmestring

I geografi er det tverrgående tema *bærekraftig utvikling* flyttet opp som kjerneelement og definerer utgangspunktet for kunnskapsinnholdet i faget.

Kort utdypende tekst om grunnleggende ferdigheter i faget:

Hvilke sider av de fem grunnleggende ferdighetene er relevante for faget når det gjelder:

- å kunne lese i faget

- å kunne skrive i faget
- å kunne regne i faget
- muntlig ferdigheter i faget
- digitale ferdigheter i faget

Kort utdypende tekst om verdigrunnlaget knyttet til faget:

Hvilket innhold/perspektiver fra verdigrunnlaget mener kjerneelementgruppa er spesielt relevante for faget?

Overordnet del kap 1.5 Respekt for naturen og miljøbevissthet
Overordnet del kap 1.6 Demokrati og medvirkning
Overordnet del kap 2.5 Tverrfaglige temaer
Overordnet del kap 2.5.1 Folkehelse og Livsmestring
Overordnet del kap 2.5.2 Demokrati og Medborgerskap
Overordnet del kap 2.5.3 Bærekraftig utvikling

Begrunnelser for prioriteringer kjerneelementgruppa har gjort i faget:

Geografifaget er et syntesefag, og innebærer å belyse sammenhenger mellom natur og samfunn. Geografi integrerer både et naturvitenskapelig og et samfunnsvitenskapelig perspektiv. Det har slik sett naturlige rammer for en tverrfaglig tilnærming. For å styrke dybdelæring og minske stofftrenghet i videregående geografi foreslår vi en opprydding. Det er kunnskapsområder i skjæringspunktet mellom natur og samfunn som er det sentrale. Rene naturvitenskapelige fagområder er derfor ikke prioritert. Her bør heller samordning med naturfag kunne bidra til både å trekke opp grensene for de ulike fagene og skape gode arenaer for samarbeid (for eksempel jordas indre krefter).

